

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

* Με κόκκινο χρώμα έχουν σημειωθεί κάποιες διορθώσεις.

Παρατηρήστε την πιο κάτω εικόνα και σχολιάστε. Έχετε ξαναδεί αυτή την εικόνα ή παρόμοιες εικόνες;

3 Σεπτεμβρίου 2015. Ο τρίχρονος Αϊλάν Κουρντί και η οικογένειά του κατάφεραν να φύγουν ζωντανοί από την κόλαση του Κομπάνι (συροκουρδική πόλη), όπου τους σφυροκοπούσαν οι τζιχαντιστές του Ισλαμικού Κράτους, για να αφήσουν την τελευταία τους πνοή στα παράλια της Μεσογείου, στην προσπάθειά τους να ξεφύγουν προς ένα καλύτερο, πιο σίγουρο μέλλον. Βρήκε τραγικό θάνατο στα νερά του Αιγαίου μεταξύ Αλικαρνασσού και Κω μαζί με τη μητέρα του και τον πεντάχρονο αδελφό του.

- Η Μαλάλα Γιουσαφζάι έδωσε για την εικόνα αυτή τον τίτλο: «Η Υφήλιος έχασε την ανθρωπιά της, όταν πνίγηκε ο μικρός Αϊλάν ... όταν ένα παιδί δεν νιώθει καλοδεχούμενο πουθενά»

* υφήλιος= όλη η γη, η οικουμένη, ο κόσμος

Η Μαλάλα Γιουσαφζάι είναι ένα κορίτσι από το Πακιστάν και μιλά ανοιχτά για το δικαίωμα των κοριτσιών να πηγαίνουν σχολείο. Επιπλέον, επέκρινε δημόσια την επίθεση των Ταλιμπάν σε σχολεία θηλέων στην περιοχή της. Δέχτηκε επίθεση από Ταλιμπάν, οι οποίοι την πυροβόλησαν καθώς γυρνούσε σπίτι της από το σχολείο και έθεσαν τη ζωή της σε σοβαρό κίνδυνο.

Το 2014 της απονεμήθηκε το Νόμπελ Ειρήνης για τον αγώνα της κατά της καταπίεσης των παιδιών και των νέων ανθρώπων και το δικαίωμα των παιδιών στην εκπαίδευση.

- Συμφωνείτε με τον τίτλο αυτό; Δικαιολογήστε την απάντησή σας.

Ναι, η υφήλιος έχασε την ανθρωπιά της, αφού επιτρέπει να πεθαίνουν παιδιά αβοήθητα και δεν λαμβάνει δραστικά μέτρα, για να σωθούν αθώα παιδιά.

- Διατυπώστε ένα δικό σας τίτλο για την εικόνα.

Αθώες ψυχές χάνονται.

Θέμα: Πόλεμος – πρόσφυγες - μετανάστες

Ένα ποίημα / τραγούδι για τον μικρό Abdullah Ailan που πνίγηκε στη θάλασσα και το σώμα του ξεβράστηκε στις ακτές της Αλικαρνασσού (Τουρκία) το Σεπτέμβριο του 2015.

Παρακολουθήσετε το βιντεάκι για τον μικρό Αϊλάν:

Πικράθηκε η ανέμη

Πικράθηκε η ανέμη
στο παραμύθι των παιδιών.
Μαύρη κλωστή δεμένη
πάνω σε ήχους κανονιών.

Άνθρωποι ξεχασμένοι
σε σταυροδρόμια θαλασσών
στα κύματα διωγμένοι.
Σκόρπια κουφάρια αριθμών.

Νύχτα τόσους αιώνες.
Νύχτα Μεγάλων Μαχαιριών.
Θέριεψαν οι χειμώνες
στις γειτονιές σβηστών
κεριών.

- Πομπός ποιήματος: Στέλλα Δενδηλιάρη, εκπαιδευτικός από την Ξάνθη
- Δέκτης ποιήματος: οι αναγνώστες του ποιήματος
- Σκοπός ποιήματος: να μας ευαισθητοποιήσει και να μας συγκινήσει για το δράμα των προσφύγων
- Τίτλος: Κυριολεκτικός ή Μεταφορικός
- Να δώσετε κι εσείς ένα τίτλο στο ποίημα (κυριολεκτικό):
Οι δυσκολίες των προσφύγων

https://www.youtube.com/watch?v=VN8iL2P_0yI

- Το ποίημα αναφέρεται στον πόλεμο στη Συρία. Να αναφέρετε δύο συνέπειες του πολέμου που φαίνονται μέσα από το ποίημα και δύο συνέπειες που φαίνονται στο βιντεάκι.
  - α) θάνατος πολλών ανθρώπων
  - β) πολλοί άνθρωποι γίνονται πρόσφυγες και εγκαταλείπουν την πατρίδα τους.

- γ) υλικές καταστροφές
- δ) θλίψη, πόνος, τρόμος

- Ποια είναι τα αίτια της διαφυγής τόσων ανθρώπων από τη χώρα τους, όπως φαίνονται στο ποίημα/τραγούδι;

«...στα κύματα διωγμένοι.

Σκόρπια κουφάρια αριθμών...»

- α) Κάποιοι θέλουν να κατακτήσουν την πατρίδα τους και για να σώσουν τις ζωές, αναγκάζονται να βρουν καταφύγιο σε άλλες χώρες
- β) ο θάνατος

- Ποια είναι τα δικά σας συναισθήματα για όσα αναφέρονται στο ποίημα/τραγούδι;
Πόνος, θλίψη, απογοήτευση, συγκίνηση

Επεξεργασία κειμένου:

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ (με αφορμή το διήγημα του Γιάννη Μαγκλή, Γιατί:)

Ο πόλεμος είναι ηθικά και πολιτικά απαράδεκτος. Ηθικά, γιατί με τον πόλεμο καταστρέφεται η ζωή και ο πολιτισμός, καταρρακώνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και επικρατούν το μίσος και η κακία. Πολιτικά, γιατί καταργούνται ανθρώπινα δικαιώματα και στις σχέσεις των ανθρώπων δεν επικρατεί ο διάλογος, η συνεννόηση και η αλληλοκατανόηση, αλλά η δύναμη που διαθέτει ο ισχυρότερος, για να επιβάλει με τη βία τη θέληση του στους άλλους.

Παρ' όλη τη σύγχρονη οικονομική, πολιτική και κοινωνική ανάπτυξη ο άνθρωπος δεν έφτασε ακόμα σε τέτοιο επίπεδο ηθικής και πολιτικής ωριμότητας, για να λύνει τις διαφορές που έχει με τους

άλλους ειρηνικά. Γι' αυτό εξακολουθούν να **γίνονται** πόλεμοι σε πολλές περιοχές του πλανήτη μας. Οι πόλεμοι γίνονται, για να επιβάλουν ισχυροί οικονομικοί παράγοντες και κράτη την κυριαρχία τους σε περιοχές του κόσμου και να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους. Αυτή ήταν πάντα η βασική αιτία για την οποία γίνονταν κι απ' ό,τι φαίνεται θα συνεχίσουν να γίνονται.

Επιπλέον, ένας σημαντικός **λόγος** για τον οποίο ξεσπούν πόλεμοι ανάμεσα σε κράτη είναι γιατί οι λαοί, με την κατάλληλη προπαγάνδα που δέχονται, τυφλώνονται και φανατίζονται εναντίον άλλων λαών που έχουν διαφορετική θρησκεία, διαφορετικές αξίες και διαφορετικό πολιτισμό.

Ο πόλεμος υποκινείται από τις πολεμικές βιομηχανίες, που έχουν τεράστια συμφέροντα από την κατασκευή και την εμπορία νέων οπλικών συστημάτων. Τα κράτη, για να εκσυγχρονίσουν το οπλοστάσιό τους, **δαπανούν** αμύθητα ποσά τα οποία, εάν χρησιμοποιούνταν για ειρηνικούς σκοπούς, θα έλυναν πολλά από τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η ανθρωπότητα, όπως η καταστροφή του περιβάλλοντος, η πείνα, ο αναλφαβητισμός, η ελλιπής περίθαλψη.

Για να γίνει, όμως, αυτό και να **απαλλαγεί** η ανθρωπότητα από τον εφιάλτη του πολέμου, χρειάζεται να επικρατήσει μια νέα ηθική και πολιτική αντίληψη που θα έχει σκοπό της την εξυπηρέτηση του ανθρώπου και την προστασία της ζωής. Αυτήν την αντίληψη μπορούν να επιβάλουν κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις που είναι αντίθετες προς τον πόλεμο.

<http://filologikagymnasium.blogspot.com.cy/2013/02/blog-post.html>

ΜΕΡΟΣ Α΄: Κατανόηση κειμένων

- Θέμα: Αίτια, συνέπειες και τρόποι αντιμετώπισης του πολέμου

- Ποιος ο σκοπός του Κειμένου;

Να μας ενημερώσει γενικά για τον πόλεμο και κυρίως να στείλει αντιπολεμικά μηνύματα.

- Ποια άποψη διατυπώνεται στην πρώτη παράγραφο και με ποια επιχειρήματα υποστηρίζεται;

Άποψη: Ο πόλεμος είναι ηθικά και πολιτικά απαράδεκτος.

Επιχειρήματα:

1. Ηθικά, γιατί με τον πόλεμο καταστρέφεται η ζωή και ο πολιτισμός, καταρρακώνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και επικρατούν το μίσος και η κακία.
2. Πολιτικά, γιατί καταργούνται ανθρώπινα δικαιώματα και στις σχέσεις των ανθρώπων δεν επικρατεί ο διάλογος, η συνεννόηση και η αλληλοκατανόηση, αλλά η δύναμη που διαθέτει ο ισχυρότερος, για να επιβάλει με τη βία τη θέλησή του στους άλλους.

- Γιατί οι άνθρωποι δε λύνουν τις διαφορές τους ειρηνικά, σύμφωνα με το κείμενο; Συμφωνείτε με το επιχείρημα του συντάκτη ή όχι και γιατί;

Οι άνθρωποι δε λύνουν τις διαφορές τους ειρηνικά, γιατί ακόμα δεν έφτασαν σε τέτοιο επίπεδο ηθικής και πολιτικής ωριμότητας, αφού τα κράτη προσπαθούν να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους και αδιαφορούν για το καλό της ανθρωπότητας

- Να αναφέρετε τρεις αιτίες, εξαιτίας των οποίων ξεσπούν πόλεμοι στον κόσμο, σύμφωνα με το κείμενο. Να γράψετε δύο άλλες αιτίες που εσείς πιστεύετε ότι προκαλούν πολέμους.

1. Τα ισχυρά κράτη προσπαθούν να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους.
2. Λαοί, με την κατάλληλη προπαγάνδα που δέχονται, τυφλώνονται και φανατίζονται εναντίον άλλων λαών που έχουν διαφορετική θρησκεία, διαφορετικές αξίες και διαφορετικό πολιτισμό.
3. Ο πόλεμος υποκινείται από τις πολεμικές βιομηχανίες, που έχουν τεράστια συμφέροντα από την κατασκευή και την εμπορία νέων οπλικών συστημάτων.

- Να εντοπίσετε στο κείμενο και να καταγράψετε δύο συνέπειες του πολέμου στον άνθρωπο και στον πολιτισμό.

- καταρρακώνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια
- καταργούνται ανθρώπινα δικαιώματα
- στις σχέσεις των ανθρώπων δεν επικρατεί ο διάλογος, η συνεννόηση και η αλληλοκατανόηση, αλλά η δύναμη που διαθέτει ο ισχυρότερος
- επικρατούν το μίσος και η κακία
- καταστρέφεται η ζωή και ο πολιτισμός

- Ποια πιστεύει ο συντάκτης ότι είναι η προϋπόθεση για να σταματήσουν οι πόλεμοι;

Χρειάζεται να επικρατήσει μια νέα ηθική και πολιτική αντίληψη που θα έχει σκοπό της την εξυπηρέτηση του ανθρώπου και την προστασία της ζωής.

ΜΕΡΟΣ Β΄: Οργάνωση κειμένων

- Να υπογραμμίσετε τη σωστή απάντηση:

- Κειμενικό είδος: α) Επιστολή β) Άρθρο γ) Ομιλία δ) Ιστορική αφήγηση
ε) Πρόγραμμα στ) Ανακοίνωση ζ) Πρόσκληση

- Κειμενικός τύπος: α) Περιγραφή β) Αφήγηση γ) Επιχειρηματολογία
δ) Κατευθυντικός λόγος – Οδηγίες.

Αιτιολογήστε την απάντησή σας: Χρησιμοποιεί επιχειρήματα, για να υποστηρίξει τις απόψεις του.

- Να γράψετε τη θεματική πρόταση της 1^{ης} παραγράφου.

Ο πόλεμος είναι ηθικά και πολιτικά απαράδεκτος.

- Να γράψετε πλαγιότιτλο για την 5^η παράγραφο του κειμένου

Τρόποι απαλλαγής της ανθρωπότητας από τον εφιάλτη του πολέμου

- Να εντοπίσετε στην 3η παράγραφο του κειμένου, μία διαρθρωτική / συνδετική λέξη με την οποία συνδέονται οι προτάσεις μεταξύ τους.

επιπλέον

ΜΕΡΟΣ Γ΄: Μορφοσυντακτικά φαινόμενα

Επανάληψη Ενότητας 1:

- Να εντοπίσετε στην τρίτη (3^η) παράγραφο του κειμένου και να γράψετε:

α) δύο προτάσεις οι οποίες συνδέονται με παρατακτική σύνδεση
...τυφλώνονται και φανατίζονται εναντίον άλλων λαών...

- Να εντοπίσετε στην πέμπτη (5^η) παράγραφο του κειμένου και να γράψετε:

α) δύο προτάσεις οι οποίες συνδέονται με υποτακτική σύνδεση
...χρειάζεται να επικρατήσει μια νέα ηθική και πολιτική αντίληψη...
...μπορούν να επιβάλουν κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις...

- Να εντοπίσετε στην πρώτη (1^η) παράγραφο του κειμένου και να γράψετε:

α) δύο προτάσεις οι οποίες συνδέονται με ασύνδετο σχήμα
γιατί με τον πόλεμο καταστρέφεται η ζωή και ο πολιτισμός, (γιατί) καταρρακώνεται η ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Επιρρηματικές προτάσεις: Διορθώστε: 4^η παράγραφο όχι 3^η παράγραφο

- Να εντοπίσετε στην **τέταρτη** (4^η)παράγραφο του κειμένου και να γράψετε μια δευτερεύουσα πρόταση που να δηλώνει σκοπό:

...για να εκσυγχρονίσουν το οπλοστάσιο τους,....

- Αφού μελετήσεις τις σελίδες 92 από το βιβλίο Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου να γράψεις πώς λέγονται οι προτάσεις που δηλώνουν σκοπό: **τελικές**

και με ποιους άλλους συνδέσμους εισάγονται αυτές οι προτάσεις: **για να, να**

- Να συνεχίσετε την πιο κάτω πρόταση προσθέτοντας μια δική σας τελική πρόταση.

Οι πολεμικές βιομηχανίες υποκινούν τον πόλεμο, **για να εξυπηρετήσουν τα δικά τους συμφέροντα.**

- Να εντοπίσετε στην **πρώτη** (1^η)παράγραφο του κειμένου και να γράψετε μια δευτερεύουσα πρόταση που να δηλώνει αιτία, λόγο:

... γιατί με τον πόλεμο καταστρέφεται η ζωή και ο πολιτισμός, ...

- Αφού μελετήσεις τις σελίδες 94 -96 από το βιβλίο Νεοελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου να γράψεις πώς λέγονται οι προτάσεις που δηλώνουν αιτία: **αιτιολογικές**

και με ποιους άλλους συνδέσμους εισάγονται αυτές οι προτάσεις: **γιατί, διότι, επειδή, καθώς, εφόσον, αφού, μια και,**

- Να συνεχίσετε την πιο κάτω πρόταση προσθέτοντας μια δική σας αιτιολογική πρόταση.

Ο πόλεμος είναι ηθικά απαράδεκτος, **γιατί με τον πόλεμο καταστρέφονται τα πάντα.**

ΜΕΡΟΣ Δ΄: Λεξιλογικές ασκήσεις

- Να δώσετε για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου που σημειώνονται με έντονα γράμματα ένα **συνώνυμο**:

→ επικρατούν: **υπερισχύουν**

→ διάλογος: **συζήτηση**

→ ανάπτυξη: **πρόοδος**

→ γίνονται: **πραγματοποιούνται**

→ **δαπανούν**: **ξοδεύουν**

- Να δώσετε για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου που είναι υπογραμμισμένες ένα **αντίθετο**:

→ μίσος ≠ **αγάπη**

→ δικαιώματα ≠ **υποχρεώσεις**

→ ωριμότητα ≠ **ανωριμότητα**

→ διαφορές ≠ **ομοιότητες**

→ ισχυροί ≠ **αδύναμοι**

Άσκηση:

Αφού παρατηρήσετε τις παρακάτω εικόνες και με βάση τις γνώσεις σας, να γράψετε μια παράγραφο με τη θεματική πρόταση «Ο πόλεμος δεν έχει πατρίδα», την οποία θα αναπτύξετε με αιτιολόγηση (δηλαδή με επιχειρήματα)

1974
Χριστούγεννα στην προσφυγιά.
Christmas in a refugee camp.

